

III

SOBRE LA GRAFIA DE LA PERSONA 1 DEL PRESENT D'INDICATIU DELS VERBS A LES ILLES BALEARS

(Acord del 15 de maig de 1992,
modificat el 2 de juliol de 1999)

La Secció Filològica aprovà, el 15 de maig de 1992, l'acord sobre la grafia de la primera persona del present d'indicatiu dels verbs en els parlars baleàrics. Aquest acord fou modificat, en el punt 2, per l'acord del 2 de juliol de 1999. El text que segueix reproduïx l'acord modificat.

Pel que fa a altres aspectes de la conjugació verbal en els parlars balears, vegeu el fascicle de morfologia de la Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana (2a reimpressió de la 4a edició, 2001).

SOBRE LA GRAFIA DE LA PERSONA 1 DEL PRESENT D'INDICATIU DELS VERBS A LES ILLES BALEARS

1.1. En general, la persona 1 del present d'indicatiu dels verbs de la primera conjugació no pren cap terminació i s'hi manté gràficament la consonant final del radical.

Aquest criteri és aplicable igualment als casos que donen com a resultat terminacions gràfiques existents en altres mots de la llengua, fora de la flexió verbal (vegeu els casos de la llista A), com als que donen lloc a terminacions insòlites fora de la flexió dels verbs (vegeu els casos de la llista B).

LLISTA A

Acab(ar), eixalb(ar), arramb(ar), destorb(ar), caç(ar), aplac(ar), alç(ar), bolc(ar), desbanc(ar), llanç(ar), escapç(ar), embarc(ar), reforç(ar), rasc(ar), crid(ar), bald(ar), arrend(ar), tard(ar), agaf(ar), escalf(ar), triomf(ar), amag(ar), colg(ar), arromang(ar), embarg(ar), remei(ar), regal(ar), ball(ar), rem(ar), calm(ar), arm(ar), aplan(ar), altern(ar), escap(ar), palp(ar), acamp(ar), extirp(ar), pisp(ar), prepar(ar), cas(ar), espols(ar), prems(ar), descans(ar), eclips(ar), dispers(ar), rescat(ar), falt(ar), cant(ar), tempt(ar), afart(ar), bast(ar), pretext(ar), creu(ar), relax(ar), baix(ar), pix(ar), fix(ar), enganx(ar), escor(ar), despatx(ar), bany(ar).

LLISTA B

Sembl(ar), vincl(ar), encercl(ar), mescl(ar), infl(ar), arregl(ar), veïl(ar), ratll(ar), eixampl(ar), parl(ar), legisl(ar), entusiasma(ar), ritm(ar), dign(ar), condemn(ar), reguitn(ar), celebr(ar), sembr(ar), arr(ar), ensucr(ar), esfon-

dr(ar), *desxifrar(ar)*, *alegr(ar)*, *colr(ar)*, *honor(ar)*, *compr(ar)*, *emporpr(ar)*, *aspr(ar)*, *estupr(ar)*, *amarr(ar)*, *penetr(ar)*, *filtr(ar)*, *entr(ar)*, *registr(ar)*, *dubt(ar)*, *redact(ar)*, *empremt(ar)*, *capt(ar)*, *obst(ar)*, *inst(ar)*, *llev(ar)*, *salv(ar)*, *minv(ar)*, *observ(ar)*, *recolz(ar)*, *localitz(ar)*, *esbutz(ar)*.

Observacions

Les consonants dobles *-ll*, *-nn*, i *-ss*, amb què acaben alguns radicals, es redueixen respectivament a *-l*, *-n* i *-s*: *vacil* (de *vacillar*), *nan* (de *nannar*) i *pas* (de *passar*).

Es manté, en canvi, la terminació *-rr*: *amarr* (de *amarrar*), en oposició a *amar* (de *amarar*).

1.2. Si el radical acaba en *-e* o *-i* (*crear*, *estudiar*), la persona 1 adopta la terminació *-i*, que forma diftong amb la vocal final del radical: *crei*, *estudii*. No adopten desinència els radicals acabats en *-i* consonàntica (precedida de vocal): *espai(ar)*, *remei(ar)*, *enjoi(ar)*, *alui(ar)* (v. l'epígraf 1.1).

Si el radical acaba en *-o* o *-u* (*incoar*, *suar*), la persona 1 adopta la terminació *-u*, que forma diftong amb la vocal final del radical: *incou*, *suu*. No adopten desinència els radicals acabats en *-u* consonàntica (precedida de vocal): *encau(ar)*, *creu(ar)*, etc. (v. l'epígraf 1.1).

Els radicals acabats en *-u* semiconsonàntica (*enaiguar*, *adequar*) adopten en la persona 1 la terminació *-o* (*enaiguo*, *adequo*).

1.3. Quan el radical acaba en *-j* o *-g* palatals, la persona 1 sol adoptar la grafia *-ig*: *rajar/raig*, *festejar/festeig*, *enfastijar/enfastig*, *gojar/goig*, *pujar/puig*. Aquest és també el cas dels radicals acabats en *-auj* (*assuaubar*) i *-euj* (*agreu- jar*), en els quals la sibilant palatal va precedida d'una *-u* no sil·làbica: *assuaunig*, *agreuig*.

Per contra, si la sibilant palatal va precedida de consonant, es manté la grafia del radical, com en els verbs de l'epígraf 1.1: *viatjar/viatj*, *assetjar/assetj*, *desitjar/desitj*, *allotjar/allotj*, *enutjar/enutj*, *menjar/menj*, *forjar/forj*.

2. Els verbs regulars de les conjugacions segona i tercera (purs) no prenen tampoc cap terminació per a la persona 1: *bat*, *admet*, *ret*, *romp*, *puny*, *sent*, *mor*, *dorm*, *bull*, etc. La persona 1 de *fugir* és *fuij*, com en els casos semblants de l'epígraf 1.3.

Les formes de la persona 1 dels verbs de les conjugacions segona i tercera (purs) amb els radicals acabats en *-b* o *-d* s'escriuen, respectivament, amb *-p* o *-t* finals, talment com les formes de la persona 3: *cap*, *decep*, *rep*, *put*.